

[Hanne Reintoft.]

ikke have været en forbrydelse, at man ikke blev arresteret, da man var aktiv i Danmarks modstandskamp.

Der er også ganske rigtigt problemer omkring erstatningen til de efterladte. Jeg har med en vis glæde konstateret, at ministeren er opmærksom på det, selv om det altså ikke kan løses nu. Det drejer sig om de efterladte hustruer, der først har giftet sig med en person, der var omfattet af loven om erstatning, efter besættelsestidens ophør, altså efter skadens indtræden. Mange modstandsfolk var, som hr. Kjær Rasmussen nævnte, unge, da de var med i kampen, de giftede sig først senere og fik familie senere. Disse familier er nøjagtig lige så hårdt ramt som dem, hvor ægteskabet var indgået før besættelsen, og mange af dem har måske uden at have vidst det, da de giftede sig, fået et liv i langt ringere vilkår end normalt. Jeg tror, man rundt om i vort sociale sikringssystem kan træffe børn af disse hårdt ramte familier, der ikke har haft en særlig lys barndom.

Der er andre steder, hvor man nok skal få at vide, at samfundet betragter en som syg og skadet. Hvis man f. eks. vil forsikre sin kone og sine børn og henvender sig til et privat forsikringsselskab, skal man nok få oplyst, at man desværre ikke kan sikre sig på den måde, for det duer man ikke til. Derfor vil det vel være rimeligt, om samfundet gør det.

Det samme gælder de Spaniensfrivillige, de, der ikke har været i KZ-lejr. Jeg tror, det var forhenværende statsminister Buhl, der i samlingsregeringens mærkelige dage kaldte de Spaniensfrivillige for Danmarks første frihedskæmpere. Måske skulle vi overveje at huske disse bevingede ord i dag — socialdemokraterne husker dem formentlig og synes det vel stadig; jeg kan da ikke tænke mig, man har ændret indstilling. Måske kan vi så håbe på, at der bliver en ordentlig ordning for disse ganske få personer.

Det er også fortvivlende, at der skal herse en sådan langsommelighed og en sådan diskussion om diagnoserne i relation til erstatningsadministrationen. Det har vist sig — der er opnået bred enighed om det i den internationale lægeverden, — at der næsten altid foreligger en sygdomstilstand,

der har medført et alt for hurtigt fald i den biologiske livscurve, og at dette giver sig udtryk i de forskelligeste sygdomme. Det er meget belastende og ydmygende, at der skal være alle de diskussioner om, hvorvidt den pågældende sygdom nu lige kan henføres til interneringstiden eller illegalitetstiden, når man dog har undersøgelser — det indrømmede hr. Per Federspiel dog også — der ganske klart godtgør, at det er umuligt at sige, hvad det hænger sammen med; man kan bare se, at pågældende vil blive ramt af sygdom tidligere end normalt.

Flere gange har man fra lægelig side, bl. a. overlæge Paul Thygesen, henledt opmærksomheden på, at retningslinjerne for den almindelige tilkendelse af ulykkeserstatning er u håndterlig i forbindelse med KZ-syndromet. Der er en sag i retslægerådet nu — der har været flere tidligere — og hele denne procedure gør bitter, det er noget, der belaster og svækker. Vi burde formå at lette tilværelsen for disse hårdt ramte mennesker på en meget bedre måde. Mange af dem føler sig midt i elendigheden ramt af et uforstående samfund. Jeg kan f. eks. nævne en skadelidt, der længe har kæmpet for at få sin erstatning øget fra 75 pct. til 100 pct. Da det endelig efter uendelige diskussioner lykkedes og han kom på socialkontoret for at hente sin månedlige ydelse, viste det sig, at man omgående havde fratrukket forhøjelsen i den supplerende invalidepension, han modtog. Jeg ved godt, at socialkontoret har loven i hånd til det; men jeg ved også, at det eneste, den pågældende mand fik ud af det, var, at han nu skulle betale mere i skat af det samme beløb, fordi erstatningsbeløbene ikke er beskattet så mildt som invalidepensionen.

Jeg vil derfor også spørge ministeren, om man overvejer at tage beskatningsproblemerne op, så der bliver de samme skattelettelser, som invalidepensionisterne har. Jeg kunne også tænke mig, at man overvejede at give dem, der får erstatning, andre af invalidepensionistens fordele: boligmuligheder, TV- og radiolicensmuligheder, lavere sygekassekontingent osv. Samtidig vil jeg, da vi nu erkender, at der er så stor en sygelighed, spørge, om det ikke var rimeligt, at man over loven sørgede for ordentlig ferie og regelmæssige, rutinemæssige lægeundersøgelser.